

4, en la qual, on diu «Homère» hauria de dir «Hesíode», car aquest és l'autor que apareix al text llatí (*primus Hesiodus Boetius*). La segona és que fariem una esmena al capítol de «Sigles de manuscrits», pàg. 17, on caldria canviar l'antiga numeració del *Guelferbytanus* 4148, que és la del vell catàleg de manuscrits d'O. von Heinemann, *Die Handschriften der Herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel*, 1903, per la moderna, Weissenburg 64.

En resum, una excel·lent edició per a inaugurar la nova sèrie dels «Autors llatins de l'Edat Mitjana», a la qual augurem, des d'aquestes planes, un feliç esdevenidor.

Antoni Peris i Joan

D. ESTEFANÍA

M. Val. Martialis epigrammaton concordantia

Fasc. 2º, C, Santiago de Compostela 1980. Monografias de la Universidad de Santiago de Compostela 57; I + pp. 243-561

Hem de saludar amb goig l'aparició en un termini relativament breu del segon volum de les concordàncies de Marcial, que comprèn els lemes corresponents a la lletra C. Entre temps ha aparegut la *Martial-Koncordanz* de E. Siedschlag (Hildesheim - New York, 1979); D. Estefanía, però, ens fa palès a la introducció l'interès de continuar la seva obra, més completa, i fins i tot d'accelerar-ne l'aparició, per tal

d'oferir-la sencera als estudiosos dins de l'any 1982.

Amb afany de rigor encomiable, un fullet addicional ens proporciona una llista d'indispensables correccions i també una sèrie d'afegitons.

Cal, doncs, que celebrem la continuïtat d'un instrument de treball que ens proporciona, d'acord amb el que ja anuncià en el primer volum, contextos extensos, que són més que mai necessaris per a comprendre i valorar un text tan ric de matisos com el del poeta de Bilbilis. Resta, en conseqüència, desitjar que els propòsits de l'autora s'acompleixin en el termini adient.

M. Mayer

J. AVILÉS,

El Tratado «De regibus apostaticis» de Lucifer de Cagliari

Estudio crítico y edición, Barcelona, 1979 (*Studia Latina Barcinonensia* IV), 93 pp.

L'estudi i l'edició que ens ocupa (acèssit al Premi Ciutat de Barcelona d'Investigació) ha estat publicat a *Analecta Sacra Tarraconensia* 49-50 (1976-1977), i n'és, de fet, un extret. És, d'altra banda, una part dels resultats obtinguts per l'autor en la seva tesi doctoral (1977). La necessitat de l'edició és justificada pel professor V. Bejarano en el pròleg, tot destacant l'acurada col·locació dels manuscrits *Vaticanus Reginensis* 133 i *Genovefensis Latinus* 1351, que són a la base